

VU Research Portal

Bullying Contextualized: Changing the Group Process by Changing Outsiders' Involvement

Pronk, J.

2015

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Pronk, J. (2015). *Bullying Contextualized: Changing the Group Process by Changing Outsiders' Involvement*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Dutch Summary | Samenvatting

Pesten Gecontextualiseerd:

**Het Veranderen van het Groepsproces door het Veranderen van de Betrokkenheid
van de Buitenstaanders**

In **Hoofdstuk Een** werd de theoretische achtergrond voor de pestdynamiek binnen de schoolcontext geschetst. Allereerst werd pesten gecontextualiseerd als een groepsproces waarbinnen verschillende soorten gedrag kunnen worden onderscheiden. Ten tweede werd de potentiële rol van buitenstaanders in het veranderen van de sociale dynamica rondom pesten verhelderd. Ten slotte werd een voorproefje gegeven van wat er in de empirische hoofdstukken van deze these aan bod zou komen.

In **Hoofdstuk Twee** werd een empirische studie naar de sociale cognities van buitenstaanders en verdedigers over hun interventiestrategieën in response op waargenomen pestsituaties beschreven. De hoofdvraag die bestudeerd werd was of buitenstaanders en verdedigers zich verschillend gedragen in waargenomen pestsituaties door verschillende gedachten over hun competentie in deze situaties of door vriendschapsselectiviteit in het ingrijpen voor slachtoffers. De resultaten lieten zien dat vriendschapsselectiviteit buitenstaanders en verdedigers niet van elkaar deed onderscheiden, dat wil zeggen, beiden claimden dat ze eerder zouden ingrijpen voor gevictimiseerde vrienden. Met betrekking tot competentie, claimden verdedigers — vergeleken met buitenstaanders — een hogere waarschijnlijkheid en een beter vermogen om directe ingrijpstrategieën uit te voeren. Voor indirect ingrijpen werden geen competentieverschillen gevonden, maar buitenstaanders — vergeleken met verdedigers — claimden een hogere waarschijnlijkheid om indirecte ingrijpstrategieën uit te voeren. Echter, buitenstaanders — vergeleken met verdedigers — gaven ook aan dat ze minder goed in staat waren om met de gevolgen van gepest worden om te gaan. De bevindingen suggereren dat buitenstaanders — net als verdedigers — de intentie hebben om gevictimiseerde klasgenoten te helpen *en* dat ze dit op het cognitieve niveau ook al doen, in ieder geval met betrekking tot indirecte ingrijpstrategieën. Voor de praktijk suggereren de bevindingen dat buitenstaanders moeten worden overtuigd om zich in overeenstemming met hun cognities te gedragen.

In **Hoofdstuk Drie** werd een empirische studie naar de sociale cognities van buitenstaanders en verdedigers over de antecedenten van hun pro-slachtoffer ingrijpgedrag in response op waargenomen peestsituaties beschreven. Gebaseerd op de sociaalpsychologische theorieën over het gedrag van omstanders in response op noodsituaties, was de hoofdvraag die bestudeerd werd of de pro-slachtoffer ingrijpbeslissing van leerlingen werd gebaseerd op een kosten-baten analyse of door een analyse gebaseerd op de aanwezigheid en reacties van andere getuigen in de waargenomen peestsituatie. De resultaten lieten zien dat zowel de kosten-baten analyse als de sociaal-situationele analyse niet volledig de gedragsreputatie van leerlingen als buitenstaander of als verdediger konden verklaren. Echter, bewustheid van de distress die het slachtoffer wordt aangedaan door het pesten en een moreel verantwoordelijkheidsgevoel voor het noodlot van het slachtoffer (d.w.z., waargenomen gevoelens van schuld en schaamte voor het niet helpen van het slachtoffer) waren positieve voorspellers voor de verdediger reputatie van leerlingen. Voor de praktijk suggereren deze bevindingen dat de bewustheid van buitenstaanders moet worden verhoogd, zowel als het aankomt op de negatieve gevolgen van pesten op slachtoffers als wanneer het aankomt op hun eigen rol in de (dis)continuïteit van victimizatie. Buitenstaanders moeten zich bewust worden van het feit dat hun peestsituatie vermijdende gedrag het gedrag van de pesters kan versterken.

In **Hoofdstuk Vier** werd een empirische studie naar de daadwerkelijke (dagelijks gerapporteerde) gedragsmatige response van buitenstaanders en verdedigers op waargenomen peestsituaties beschreven. De hoofdvraag die bestudeerd werd was of de gedragsreputatie van leerlingen als buitenstaander — ondanks eerdere bevindingen over hun incidenteel uitgevoerde en veronderstelde verdedigende gedragingen — kon worden verklaard door hun daadwerkelijke pro-slachtoffer ingrijpgedrag. Grijpen leerlingen met een buitenstaander reputatie minder opvallend of alleen selectief voor vrienden in, *of* overschatten ze op cognitief niveau hun daadwerkelijke

gedragsmatige response op waargenomen pestsituaties. De resultaten lieten zien dat — ongeacht de vriendschapsconnectie met het slachtoffer — de buitenstaander reputatie van leerlingen gerelateerd is aan hun non-ingrijpgedrag, terwijl het hebben van een verdediger reputatie gerelateerd is aan daadwerkelijk uitgevoerde indirecte ingrijpstrategieën. Voor de praktijk suggereren deze bevindingen dat de verschillen tussen buitenstaanders en verdedigers slechts klein zijn en dat buitenstaanders verdedigers kunnen worden door het vergroten van hun bewustheid op het gebied van indirecte pro-slachtoffer strategieën en hoe deze bekwaam kunnen worden uitgevoerd. Buitenstaanders lijken op cognitief niveau hun daadwerkelijke gedragsmatige response op waargenomen pestsituaties te overschatten.

In **Hoofdstuk Vijf** werd een empirische studie naar verschillen in de persoonlijkheidsprofielen van buitenstaanders en verdedigers beschreven. De hoofdvraag die werd bestudeerd was of verschillen in de gedragsreputatie van leerlingen als buitenstaander of verdediger konden worden verklaard door verschillen in persoonlijkheidskarakteristieken, gebaseerd op de *Big Five* en op de *Reinforcement Sensitivity* modellen. De resultaten lieten zien dat zowel de gedragsreputatie van leerlingen als buitenstaander en als verdediger te karakteriseren waren door een prosociale aard, dat wil zeggen, door vriendelijkheid/altruïsme. Echter, alleen de gedragsreputatie van leerlingen als buitenstaander was ook te karakteriseren door introversie (een gebrekkig streven naar dominantie), emotionele stabiliteit (impuls controle), strafgevoeligheid en beloningsongevoeligheid. Voor de praktijk suggereren deze bevindingen dat antipestprogramma's die het verdedigerspotential van buitenstaanders willen promoten, zich bewust moeten zijn van deze persoonlijkheidstendensen en strategieën moeten includeren om ze te kunnen omzeilen. Buitenstaanders moeten versterkt worden in hun sociale en emotionele competentie en weerbaarheid.

In **Hoofdstuk Zes** werd een twee-studie empirisch rapport over de longitudinale (in)stabiliteit van de gedragsmatige reputatie van buitenstaanders in relatie tot hun waargenomen populariteit beschreven. De hoofdvragen die werden bestudeerd waren of de gedragsmatige reputatie van buitenstaanders op een stabiel niveau blijft gedurende de transitie van de middelkindertijd naar de adolescentie en of deze (in)stabiliteit gerelateerd was aan hun sociale dominantiepositie en/of de veranderende sociale groepscontext als gevolg van de transitie van de basisschool naar de middelbare school. De resultaten lieten zien dat een gebrek aan sociale dominantie gerelateerd was aan de toekomstige neiging van leerlingen om buitenstaandergedrag te vertonen *en* andersom, terwijl sociale dominantie niet gerelateerd was aan hun toekomstige neiging om verdedigergedrag te vertonen *of* andersom. Bovendien vertoonden sommige leerlingen met een buitenstaander reputatie na verloop van tijd (ook) verdedigergedrag, maar dit was ongerelateerd aan de veranderende sociale groepscontext door de schooltransitie. Voor de praktijk suggereren deze bevindingen dat het verdedigerspotentiaal van buitenstaanders geactiveerd zou kunnen worden door het gebruik van verdedigers als rolmodellen voor gedragsverandering. Buitenstaanders — in ieder geval sommigen van hen — zijn in staat om hun veilige buitenstaander positie te overstijgen en om hun verdedigerspotentiaal te activeren.

In **Hoofdstuk Zeven** werd een empirische studie naar de praktijktoepassing van een antipest-interventie — de Sta Sterk Training — die zich richt op het activeren van het verdedigerspotentiaal van buitenstaanders door hun sociale en emotionele weerbaarheid te vergroten beschreven. De hoofdvraag die bestudeerd werd was of de Sta Sterk Training effectief het buitenstaandergedrag van leerlingen kon doen afnemen en tegelijkertijd het indirecte verdedigergedrag van deze leerlingen kon laten toenemen. De resultaten lieten zien dat de Sta Sterk Training inderdaad effectief de neiging van leerlingen om buitenstaandergedrag te vertonen deed afnemen. Hoewel de neiging van studenten om indirect verdedigergedrag te vertonen niet toenam, werd de normale afname in indirect

verdedigergedrag — zichtbaar in de controlegroep — wel tegengewerkt als gevolg van de Sta Sterk Training. Deze bevindingen suggereren dat het mogelijk is om effectief te interveniëren in het pest groepsproces door de focus van interventie te plaatsen op een klassensubgroep en dat buitenstaanders potentieel geactiveerd kunnen worden om slachtoffers van pesten te ondersteunen zoals verdedigers doen.

In **Hoofdstuk Acht** werden de in Hoofdstuk Twee tot Zeven verkregen bevindingen bediscussieerd in het licht van de hoofddoelstellingen van deze these zoals beschreven in Hoofdstuk Een. Allereerst werd een theoretisch raamwerk omtrent buitenstaanders en hun verdedigerspotentiaal gecreëerd. Het gepresenteerde onderzoek suggereert dat buitenstaanders en verdedigers veel op elkaar lijken en dat buitenstaanders verdedigers kunnen worden door te werken aan hun sociale en emotionele competentie, als ook door te werken aan vriendschapsverbindingen binnen schoolklassen. Ten tweede werden praktische en theoretische implicaties van het gepresenteerde onderzoek bediscussieerd. Ten slotte werden een aantal aanbevelingen voor toekomstig praktijk en theorie onderzoek besproken.